

Na osnovu člana 35., stav 1., tačka 1.1 Zakona br. 03/L-209 o Centralnoj banci Republike Kosovo (Službeni list Republike Kosovo, br. 77 / 16. avgust 2010., Priština), izmenjen i dopunjen Zakonom br. 05/L-150 (Službeni list Republike Kosovo, br. 10 / 03. april 2017., Priština), član 85., stav 1., Zakona br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim i nebankarskim finansijskim institucijama (Službeni list Republike Kosovo br. 11 / 11. maj 2012, Priština), član 4., stav 3., Zakona br. 05/L-045 o osiguranju (Službeni list Republike Kosovo br. 38 / 24. decembar 2015, Priština), kao i član 66., stav 2. Zakona br. 05/L-096 o sprečavanju pranja novca i borbe protiv finansiranja terorizma (Službeni list Republike Kosovo br. 18 / 15 jun 2016., Priština), Odbor Centralne banke je na sastanku održanog 26. juna 2024. godine, usvojio ovu:

UREDBA O SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANSIRANJU TERORIZMA

POGLAVLJE I Opšte odredbe

Član 1. Svrha

Svrha ove Uredbe je da definiše kriterijume i procedure neophodne za upravljanje procesom sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma u skladu sa Zakonom br. 05/L-096 o sprečavanju pranja novca i borbi protiv finansiranja terorizma.

Član 2. Delokrug

Ova Uredba se sprovodi na sve banke, filijale stranih banaka, mikrofinansijske institucije, nebankarske finansijske institucije, pružaoce platnih usluga, osiguravače i menjačnice (u daljem tekstu: finansijske institucije).

Član 3. Definicije

1. Svi izrazi koji se koriste u ovoj Uredbi imaju isto značenje sa izrazima definisanim u članu 2. Zakona o sprečavanju pranja novca i borbu protiv finansiranja terorizma (u daljem tekstu – Zakon o SPN/BPFT) i/ili definicijama koje slede za svrha ove Uredbe:
  - 1.1. **Viši menadžer** – označava kako je definisano u Zakonu o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama (u daljem tekstu: Zakon o bankama).
  - 1.2. **Finansijske usluge** – podrazumeva finansijske aktivnosti kao što je definisano Zakonom o

bankama, Zakonom br. 05/L-045 o osiguranju i kao što je opisano u definiciji „finansijske institucije“ u Zakonu o SPN/BPFT.

- 1.3. **FOJ-K** – Finansijska obaveštajna jedinica Republike Kosovo.
- 1.4. **Banka školjka** – označava banku ili instituciju koja se bavi ekvivalentnim aktivnostima osnovana u državi u kojoj nema fizičko prisustvo, što omogućava upravljanje i usmeravanje bez povezivanja sa bilo kojom regulisanom finansijskom grupom.
- 1.5. **Plaćanje preko računa** – podrazumeva korespondentske račune kojima korespondentska banka omogućava direktan pristup klijentima korespondentne banke.
- 1.6. **Rezident** – podrazumeva fizičko lice koje ima glavno prebivalište na Kosovu ili je fizički prisutno na Kosovu više od sto osamdeset tri (183) dana u bilo kom periodu od dvanaest (12) meseci.

POGLAVLJE II

Zahtevi i usklađenost SPN/BPFT

Član 4.

Odgovornosti finansijskih institucija

1. U cilju sprečavanja pranja novca i suzbijanja finansiranja terorizma (u daljem tekstu SPN/BPFT), Upravni odbor finansijskih institucija u okviru programa za SPN/BPFT, treba da:
  - 1.1. usvoji efektivne politike SPN/BPFT;
  - 1.2. osigura da se politike i procedure za SPN/BPFT u potpunosti sprovode u praksi;
  - 1.3. imenuje i razreši rukovodioca funkcije za SPN/BPFT koji će preuzeti odgovornosti „službenika usaglašenosti” iz člana 21. Zakona o SPN/BPFT. U slučaju filijala stranih finansijskih institucija, imenovanje ili razrešenje rukovodioca funkcije za SPN/BPFT vršiće odbor direktora finansijske institucije koja posluje preko filijale na Kosovu, u konsultaciji sa višim rukovodstvom filijale na Kosovu.
  - 1.4. osigura da unutrašnja funkcija za SPN/BPFT bude tehnički opremljena i sa osobljem koje ima potpuno znanje o politikama i procedurama za SPN/BPFT, kao i da poseduje visoke etičke standarde i relevantnu stručnost;
  - 1.5. usvoji politiku za uspostavljanje i održavanje poslovnih odnosa, posebno onih sa većim rizikom, uključujući politički izložena lica i u tu svrhu razvija efikasne procedure osetljivosti na rizik za prihvatanje i uklanjanje klijenata, proizvoda i usluga;
  - 1.6. utvrdi politike rizika u vezi sa pranjem novca i finansiranjem terorizma, uključujući prihvatanje i upravljanje rizikom;
  - 1.7. usvoji politiku za prijem klijenata u okviru upravljanja rizikom institucije;
  - 1.8. donosi odluke o pitanjima iz oblasti svoje operativne odgovornosti u skladu sa odredbama ove Uredbe;
  - 1.9. prihvati i razmotri izveštaje unutrašnje revizije u vezi sa sprovođenjem politika i procedura SPN/BPFT;

- 1.10. usvoji druge takve mere koje povremeno budu zahtevane od strane relevantnih institucija.
2. Menadžment finansijskih institucija odgovoran je za:
  - 2.1. usvajanje procedura za sprovođenje politika SPN/BPFT;
  - 2.2. osiguravanje usaglašenosti sa procedurama za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma u onim oblastima institucije za koje su odgovorni;
  - 2.3. osiguravanje efikasnog sprovođenja svih politika i procedura za SPN/BPFT na dnevnoj osnovi;
  - 2.4. pružanje potrebnog vremena rukovodiocu funkcije za SPN/BPFT, odgovarajuću pomoć i potrebne informacije za obavljanje dužnosti i odgovornosti za SPN/BPFT.
3. Svi zaposleni u finansijskoj instituciji moraju biti obučeni i obavešteni da:
  - 3.1. budu oprezni na mogućnost da se usluge i proizvodi institucije mogu koristiti za pranje novca ili finansiranje terorizma;
  - 3.2. znaju način kako da izveštavaju rukovodiocu funkcije za SPN/BPFT o svim transakcijama, radnjama ili sumnjivim licima za pranje novca ili finansiranje terorizma i transakcije u određenoj vrednosti prema članu 26. Zakona o SPN/BPFT. U slučaju odsustva rukovodioca funkcije za SPN/BPFT izveštavanje treba uraditi kod njegovog zamenika kako je predviđeno članom 21. Zakona o SPN/BPFT
  - 3.3. na efikasan način sprovode procedure za sprečavanje pranja novca i borbu protiv finansiranja terorizma kao što je definisano Zakonom o SPN/BPFT, ovom Uredbom, i unutrašnjim politikama i procedurama njihove institucije posebno za adekvatnu brigu o klijentima, stalno praćenje transakcija i čuvanje podataka; i
  - 3.4. aktivno učestvuju u obukama i sesijama podizanja svesti koje obezbeđuje finansijska institucija.
4. Za finansijske institucije koje po prirodi svog organizovanja nemaju uspostavljen Upravni odbor, obaveze iz ove Uredbe izvršavaće Uprava.

Član 5.

Program za SPN/BPFT

1. Finansijske institucije će izraditi i održavati program za SPN/BPFT sa pristupom koji je zasnovan na riziku.
2. Glavni cilj programa BPPN/BPFT je da identifikuje, smanji i upravlja rizikom kako bi pružanje određene usluge od strane finansijske institucije može namerno ili nenamerno uključiti ili olakšati pranje novca ili finansiranje terorizma.
3. Program SPN/BPFT mora da izvrši identifikaciju klijenata i procedure dužne pažnje za klijente finansijske institucije.
4. Uobičajeno nazvani četiri stuba, osnovni elementi koji se moraju adresirati u program za SPN/BPFT su:
  - 4.1. politike, procedure i unutrašnje kontrole za SPN/BPFT (prva linija odbrane)

- 4.2. funkcija usklađenosti za PPP/BPFT i rukovodilac funkcije (druga linija odbrane).
- 4.3. program kontinuiranog usavršavanja zaposlenih i
- 4.4. nezavisnu stalnu funkciju revizije za testiranje ukupne efikasnosti programa SPN/BPFT (treća linija odbrane).

Član 6.

Unutrašnja funkcija za SPN/BPFT

1. Finansijske institucije moraju imenovati kvalifikovanu osobu sa relevantnim iskustvom za rukovodioca kontrole usklađenosti poslovanja koji će delovati kao lice odgovorno za usaglašenost u skladu sa članom 21. Zakona o BPPN/BPFT i stavovima 2. i 3. ovog člana, a to će biti smatra se minimalnim kriterijumom za poštovanje ovom uredbom. Finansijske institucije mogu da podignu funkciju usaglašenosti za BPPN/BPFT na viši nivo u svojoj organizacionoj strukturi pod uslovom da Funkcija zadrži svoju nezavisnost.
2. Banke će uspostaviti unutrašnju funkciju za SPN/BPFT koja će biti nezavisna od svih drugih funkcija u banci i koju će voditi viši menadžer koji mora direktno da podnosi izveštaje glavnom izvršnom direktoru i na periodičnoj osnovi Odboru direktora u skladu sa uslovima i postupcima utvrđenim ovom Uredbom.
3. Rukovodilac unutrašnje funkcije za SPN/BPFT u obavljanju poslova treba da ima:
  - 3.1. potpun i neograničen pristup svim podacima, evidencijama, dokumentaciji i informacijama banke ili finansijske institucije;
  - 3.2. neophodne ljudske resurse na osnovu veličine finansijske institucije;
  - 3.3. neophodni informacioni materijali i opremu i adekvatan radni prostor neophodan i pogodan za ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz Zakona o SPN/BPFT i ove Uredbe;
  - 3.4. tehničke uslove za odgovarajući nivo zaštite poverljivih podataka dostupnih službeniku za usklađenost;
  - 3.5. kontinuirano stručno usavršavanje u oblasti SPN/BPFT;
  - 3.6. zaštitu u pogledu otkrivanja njihovih podataka neovlašćenim licima;
4. Ne može biti rukovodilac funkcije za SPN/BPFT:
  - 4.1. lice koje nije rezidentno lice na Kosovu;
  - 4.2. lice koje je član odbora direktora, izvršni direktor ili ima neku drugu stalnu funkciju u finansijskoj instituciji koja može biti u suprotnosti sa njegovom ulogom rukovodioca jedinice;
  - 4.3. lice koje je zaposleno u finansijskoj instituciji, koje se bavi unutrašnjom revizijom;
  - 4.4. lice koje je zaposleno u finansijskoj instituciji koje je odgovorno za kontrolu aktivnosti i operativni nadzor.
5. Funkciju usaglašenosti za SPN/BPFT na berzi može da obavlja direktor menjačnice, osim ako on ne odredi drugu osobu za obavljanje ove funkcije.
6. Za banke, rukovodilac unutrašnje funkcije za SPN/BPFT smatraće se višim menadžerom u

skladu sa Zakonom o bankama.

7. Finansijske institucije moraju da obaveste FOJ-K i CBK o imenovanju rukovodioca unutrašnje funkcije za SPN/BPFT u skladu sa zakonskim rokovima definisanim u stavu 8. člana 21. Zakona o SPN/BPFT.
8. U slučaju razrešenja rukovodioca unutrašnje funkcije za SPN/BPFT – finansijske institucije moraju obavestiti FOJ-K i CBK u skladu sa zakonskim rokovima definisanim u stavu 8., člana 21. Zakona o SPN/BPFT, uz obrazloženje razloga za razrešenje.
9. Unutrašnja funkcija za SPN/BPFT finansijskih institucija treba da pruža savete i pomoć Odboru direktora i višem menadžmentu u primeni zakona na snazi za SPN/BPFT. Ova funkcija će biti koordinator ili odgovorna, između ostalog, za:
  - 9.1. Pripremu unutrašnjih politika i procedura SPN/BPFT u skladu sa članom 5. ove Uredbe za usvajanje od strane Odbora direktora i menadžmenta;
  - 9.2. praćenje sprovođenja unutrašnjih politika i procedura SPN/BPFT;
  - 9.3. saradnja sa unutrašnjim revizorima, spoljašnjim revizorima i menadžmentom po pitanjima vezanim za SPN/BPFT;
  - 9.4. planiranje i nadzor obuke i informisanja zaposlenih u finansijskoj instituciji u vezi sa SPN/BPFT;
  - 9.5. utvrđivanje kriterijuma za poslovne odnose uključujući visok rizik iz člana 6. ove Uredbe;
  - 9.6. vršenje, najmanje na godišnjem nivou, procene svih rizika koji proističu od postojećih i novih klijenata, novih proizvoda i usluga koje nudi finansijska institucija u skladu sa članom 7. ove Uredbe;
  - 9.7. vršenje procene efikasnosti unutrašnjih procedura korišćenjem statističkih informacija prikupljenih u zemlji i onih koje drže finansijske institucije koje mogu odrediti FOJ-K ili CBK.
  - 9.8. prihvatanje unutrašnjih izveštaja o sumnjivim aktivnostima i sprovođenje unutrašnjeg pregleda takvih izveštaja kako bi se utvrdilo da li je sumnja opravdana i ako se pokaže da jeste, podneti izveštaj FOJ-K kako je definisano u članu 26. Zakona o SPN/BPFT;
  - 9.9. izveštavanje drugih informacija FOJ-K u skladu sa zakonskim odredbama Zakona o SPN/BPFT;
  - 9.10. saradnja između banke ili finansijske institucije i relevantnih organa u skladu sa članom 26. Zakona o SPN/BPFT u vezi sa sumnjivim radnjama ili izveštajima o transakcijama dostavljenim IFOJ-K;
  - 9.11. druge dužnosti koje odredi Odbor direktora i/ili više rukovodstvo kako bi se sprečilo korišćenje banke u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma.

Član 7.

Unutrašnje politike i procedure za SPN/BPFT

1. Finansijske institucije će usvojiti interne politike i procedure za SPN/BPFT i saopštiti ih svom relevantnom osoblju.

2. Unutrašnje politike i procedure iz stava 1. ovog člana moraju da definišu najmanje:
  - 2.1. politiku za adekvatnu brigu klijenata u skladu sa Zakonom o SPN/BPFT i ovom Uredbom, uključujući postupak identifikacije i prihvatanja novog klijenta u okviru prihvatljivog upravljanja rizikom finansijske institucije;
  - 2.2. proceduru za prikupljanje i čuvanje informacija i beleški u skladu sa Zakonom o SPN/BPFT i ovom Uredbom;
  - 2.3. proceduru za izveštavanje FOJ-K u skladu sa članom 26. Zakona o SPN/BPFT;
  - 2.4. kriterijume koji se primenjuju u identifikovanju poslovnih odnosa koji uključuju veći rizik;
  - 2.5. procedura identifikacije i tretmana politički eksponiranih lica;
  - 2.6. procedura za procenu rizika i praćenje rizika za klijente, poslovne odnose, proizvode i transakcije;
  - 2.7. procedure za razvoj od strane finansijske institucije pokazatelja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti na osnovu preporuka FATF-a, uputstava FOJ-K i zahteva CBK-a;
  - 2.8. situacije u kojima osoblje treba da konsultuje Unutrašnju funkciju SPN/BPFT i slučajeve u kojima Odbor direktora i/ili više rukovodstvo treba da budu obavešćeni o događajima u vezi sa SPN/BPFT;
  - 2.9. procedure za verifikaciju, osposobljavanje i obuku osoblja za potrebe SPN/BPFT;
3. Finansijske institucije će razviti unutrašnje politike i procedure za zaštitu osoblja za usklađenost i drugog osoblja u vezi sa prijavljivanjem sumnjivih transakcija.

Član 8.

Procena rizika od SPN/BPFT

1. Da bi se došlo do objektivno zasnovane odluke za prihvatanje klijenata i posebno, gde klijenti mogu predstaviti veliki rizik za instituciju, finansijske institucije moraju imati izrađenu politiku za nivo rizika kojim se mora upravljati neprekidno. Finansijske institucije će uspostaviti i održavati strategiju „prihvatanja rizika“, koja treba da bude povoljna kako bi pomogla njihovim politikama za prihvatanje klijenata
2. U skladu sa odredbama člana 18. Zakona o SPN/BPFT finansijske institucije treba da pripreme analizu rizika i izvrše izradu procene rizika za klijente, poslovne odnose, proizvode ili transakcije u vezi sa mogućnošću njihove zloupotrebe za pranje novca ili finansiranje terorizma. Finansijske institucije moraju da shvate i prihvate rizike i slabosti koje mogu da izlože samu instituciju od mogućih zloupotreba njenih proizvoda i usluga.
3. Procena rizika treba da uzme u obzir sledeće elemente rizika koji su prisutni u svakom poslovnom odnosu:
  - 3.1. Rizik klijenta (rizik koji proizilazi od vrste klijenta);
  - 3.2. Rizik proizvoda, usluge i transakcije (rizik koji je formiran namenom samog proizvoda);
  - 3.3. Rizik zemlje (rizik formiran geografskom lokacijom ekonomskih aktivnosti poslovnim odnosima);

4. Utvrđeni elementi u stavu 3. ovog člana, treba da budu zajedno kombinovani kako bi ostvarili profil rizika. Profil rizika ili procedura za uspostavljanje profila rizika treba da odražava specifičnosti organizacije i njene delatnosti (npr. njena veličina i sastav, delokrug i struktura poslovanja, vrsta klijenata sa kojim organizacija vrši poslovanje i vrste ponuđenih proizvoda od organizacija) kao što je utvrđeno u članu 12. ove Uredbe.
5. Analiza rizika SPN/BPFT biće sprovedena u dve faze:
  - 5.1. Procena rizika na osnovu proizvoda, usluga i geografske distribucije finansijske institucije u kojoj institucija obavlja svoju delatnost.
  - 5.2. Procena rizika na osnovu odnosa sa klijentima finansijske institucije i proizvoda i usluga koje koriste njihovi klijenti, kao i geografskih lokacija na kojima borave, posluju ili vode biznis i drugih sličnih faktora rizika.
6. Procena rizika prema tački 5.1 ovog člana podrazumeva dobro poznavanje poslovanja institucije i pravilno rasuđivanje na način da se rizik od pranja novca i finansiranja terorizma može odmeriti (proceniti) prema individualnom faktoru kao i njihova kombinacija. Iako alati razvijeni za analizu rizika imaju za cilj da obezbede objektivnost, za određivanje faktora rizika ostaje element subjektivnosti, i stoga što je proces donošenja odluka više informisan, to je realnije procena stepena rizika. Element procene rizika nije statičan i menjaće se tokom vremena, kao što se menja način na koji finansijske institucije rade, razvoj njihovih proizvoda i usluga.
7. Procena rizika prema tački 5.2 ovog člana podrazumeva procenu odnosa na osnovu rizika koja sledi metodologiju koja konačno uspeva da identifikuje nivo rizika koji dolazi od određenog klijenta i na taj način omogućava finansijskim institucijama da utvrde da li je prihvatanje ovog novog klijenta može predstavljati rizik koji bi mogao biti štetan.
8. Finansijske institucije treba da identifikuju i procene rizike od pranja novca ili finansiranja terorizma koji mogu nastati u vezi sa:
  - 8.1. razvojem novih proizvoda i nove poslovne prakse, uključujući nove mehanizme isporuke, i
  - 8.2. korišćenje novih ili novih tehnologija, kako za nove tako i za postojeće proizvode.
9. Takvu procenu rizika treba uraditi pre uvođenja novih proizvoda, poslovne prakse ili upotrebe novih ili tehnologija u razvoju. Oni moraju preduzeti odgovarajuće mere za upravljanje i smanjenje ovih rizika.

Član 9.

Adekvatna briga prema klijentima

1. Program za SPN/BPFT utvrđuje primenljive procedure identifikacije klijenata i procedure provere klijenata za finansijske institucije. Finansijske institucije moraju voditi računa o klijentima za:
  - 1.1. Klijente;
  - 1.2. Svakog stvarnog klijenta korisnika;
  - 1.3. Svako lice koje nastupa u ime klijenta.
2. Za potrebe ove Uredbe i na osnovu člana 19. Zakona o SPN/BPFT i u skladu sa međunarodnim

standardima, dužna pažnja prema klijentu se sastoji od, ali nije ograničena se samo na:

- 2.1. Identifikaciju i proveru identiteta klijenta na osnovu važećih dokumenata izdatih od strane nadležnih organa;
  - 2.2. Određivanje stvarnog vlasnika i preduzimanje odgovarajućih mera zasnovanih na riziku za proveru njegovog/njenog identiteta;
  - 2.3. Pružanje informacija o svrsi i prirodi poslovnog odnosa i kreiranje profila korisnika na osnovu prikupljenih informacija;
  - 2.4. Sprovođenje adekvatne brige i kontinuirano praćenje poslovnih odnosa i transakcija klijenata u skladu sa profilom korisnika;
  - 2.5. Sprovođenje politika i praksi propisanih za elektronske transfere ili telegrafске transfere i korespondentske banke; i
  - 2.6. Registracija i čuvanje podataka.
3. Uzimajući u obzir nivo rizika, finansijske institucije će razviti adekvatnu brigu ili pojačanu dužnu pažnju prema klijentima.
  4. Finansijske institucije moraju da sprovedu dužnu analizu klijenata u skladu sa odredbama i uslovima navedenim u sledećim okolnostima, ali ne ograničavajući se na:
    - 4.1. prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa sa novim klijentom;
    - 4.2. kada je u odnosu na postojećeg klijenta došlo do bitne promene u prirodi ili svrsi poslovnog odnosa, s obzirom da nema dovoljno podataka o klijentu;
    - 4.3. unapred primljenih informacija klijenta ili stvarnog vlasnika ;
    - 4.4. kada se realizuje slučajna transakcija u gotovom novcu u iznosu od 10.000 evra ili više ili protivvrednosti u stranoj valuti, ako se transakcija obavlja u jednoj operaciji ili u više radnji (transakcija) koje su povezane na vidljiv način i vršene u jedan dan;
    - 4.5. prilikom obavljanja povremene transakcije koja je domaći ili međunarodni elektronski transfer u vrednosti većoj od 1.000 evra.
    - 4.6. kad god postoji sumnja na pranje novca ili finansiranje terorizma.

Član 10.

Identifikacija, verifikacija i prihvatanje novih klijenata

1. Finansijske institucije su dužne da pre uspostavljanja poslovnih odnosa, na osnovu obaveza iz člana 19. Zakona o SPN/BPFT, znaju pravi identitet klijenta i da imaju potpuno znanje o poslovanju klijenta. Pored toga, pre nego što stvore vezu poslovanja sa klijentom, finansijske institucije moraju se pozvati na ažuriranu međunarodnu listu traženih lica za finansiranje terorizma u okviru preduzimanja procene klijenata zasnovane na odnosima ili procene klijenata zasnovane na riziku u skladu sa članom 7. ove Uredbe.
2. Finansijske institucije će preduzeti dodatne korake da obezbede pravilnu identifikaciju klijenata kada se pojave sumnje u autentičnost i tačnost prethodno dobijenih identifikacionih podataka ili kada postoji sumnja da je klijent umešan ili bi mogao biti umešan u pranje novca ili finansiranje terorizma.

3. Finansijske institucije će verifikovati identifikacione podatke kod nezavisnog izvora kao što je navedeno u članu 19. Zakona o SPN/BPFT. Proces verifikacije je odvojen, ali komplementaran procesu identifikacije. Pored uslova iz člana 19. Zakona o SPN/BPFT, finansijske institucije mogu da zahtevaju i dobiju bilo koju dodatnu identifikacionu dokumentaciju u svrhu verifikacije koju smatraju razumnom i odgovarajućom za okolnosti svakog slučaja kako bi se proces dužne pažnje završio na zadovoljavajući način.
4. Pored uslova iz člana 19. Zakona o BPPN/BPFT za verifikaciju identiteta klijenata koji su fizička lica, finansijske institucije moraju da koriste pouzdana dokumenta, nezavisna izvorna dokumenta, podatke ili informacije, kao što su lične karte, pasoši, vozačka dozvola ili izvod iz matične knjige rođenih sa slikom. Identifikacija fizičkih lica i verifikacija njihovog identiteta moraju da sadrže puno ime, adresu, datum i mesto rođenja.
5. Pored uslova iz člana 19. Zakona o SPN/BPFT u postupku pribavljanja i verifikacije identifikacionih podataka pravnih lica, finansijske institucije moraju koristiti dokumente koji dokazuju:
  - 5.1. ime i pravni oblik klijenta, uključujući sertifikat o osnivanju ili bilo koji sličan dokaz o osnivanju ili postojanju (kao što je sertifikat o osnivanju ili sertifikat o poverenju);
  - 5.2. imena i adrese članova kontrolnog organa za klijente, kao što su direktori kompanija, administratori trustova, društva sa ograničenom odgovornošću, opšta partnerstva i viši rukovodioci kao što je glavni izvršni direktor;
  - 5.3. dokumenti koji utvrđuju status klijenta (kao što su memorandum i statut ili sertifikat o osnivanju trusta)
  - 5.4. dokumenti koji ovlašćuju lica da deluju u ime klijenta (kao što je odluka Odbora direktora ili izjava administratora o otvaranju računa i davanje ovlašćenja onima koji mogu da posluju na računu);
  - 5.5. identitet fizičkog lica koje tvrdi da deluje u ime klijenta,
6. U slučaju da klijenta zastupa treće lice putem akta o zastupanju, finansijska institucija mora zatražiti podatke za identifikaciju klijenta i njegovog zastupnika i čuvati dosije klijenta svih dokumenata koje je treće lice predstavilo, uključujući original ili overenu kopiju kod notera.
7. U slučajevima kada klijent nije „fizički prisutan“, treba preduzeti adekvatne mere takve kakve jesu definisan u stavu 2., člana 22. Zakona o SPN/BPFT.
8. U okolnostima kada, pod uslovima iz stava 7. ovog člana ove Uredbe, finansijske institucije stvaraju odnose ili preduzimaju transakciju bez fizičkog prisustva klijenta, finansijske institucije moraju primeniti dodatne mere dužne pažnje u skladu sa članom 22. Zakona o SPN /BPFT, koji je obavezan odnos, smatra se visokorizičnom situacijom.
9. Finansijske institucije neće uspostavljati poslovni odnos, otvarati račune ili preduzimati transakcije u ime potencijalnog klijenta dok se potpuni proces identifikacije i verifikacije ne završi na odgovarajući način. U slučajevima kada banka ili finansijska institucija nije u mogućnosti da ispuni tačke 2.1, 2.2 i 2.3 člana 8. ove Uredbe u skladu sa Poglavljem III Zakona o SPN/BPFT, finansijska institucija će odbiti transakciju ili poslovni odnos, i razmotriću podnošenje izveštaja o sumnjivim transakcijama FOJ-K u skladu sa utvrđenim procedurama za izveštavanje.

10. Finansijske institucije treba da razviju jasne politike i procedure prihvatanja klijenata u okviru svog upravljanja rizikom i kao sastavni deo njihovog pristupa zasnovanog na riziku. Takve politike i procedure prihvatanja klijenata treba da sadrže opis tipova klijenata koji mogu predstavljati rizik veći od prosečnog za finansijsku instituciju, tako da se pojačane mere dužne pažnje mogu primeniti na klijente sa većim rizikom. Treba uzeti u obzir faktore kao što su prošlost klijenta, zemlja porekla, javni ili visoko profilisani položaj, povezani nalozi, poslovne aktivnosti i drugi pokazatelji rizika.
11. Klijenti koji ispunjavaju kriterijume definisane Zakonom o SPN/BPFT i ovom Uredbom mogu otvoriti račun ili poslovati sa finansijskom institucijom. Fizičkom ili pravnom licu koje ne ispunjava kriterijume navedene u politici prihvatanja klijenata i procedurama neće biti dozvoljeno da otvori račun ili da preduzme bilo kakvu transakciju.

Član 11.

Određivanje nosilaca prava vlasništva (stvarnih vlasnika)

1. Zakon o SPN/BPFT određuje stvarnog vlasnika kao „fizičko lice koje konačno poseduje ili kontroliše klijenta ili račun, lice u čije ime se transakcija izvršava ili lice koje konačno vrši efikasnu kontrolu nad pravnim licem ili sporazumom”- član 2. stav (1) tačka (1.36). Član 19. stav (1) tačka (1.2) Zakona o SPN/BPFT utvrđuje da „svi subjekti koji podnose izveštaje moraju da identifikuju stvarnog vlasnika i/ili fizičko lice ili lica koja direktno ili indirektno kontrolišu 25% ili više pravnog lica”.
2. Finansijske institucije će preduzeti mere kako bi se utvrdilo da li klijent deluje u ime jednog ili više stvarnih vlasnika u skladu sa Poglavljem III Zakona o SPN/BPFT. Da bise identifikovao i proverio identitet klijenta i stvarnog vlasnika, finansijske institucije će delovati u skladu sa članom 19. Zakona o SPN/BPFT i člana 19. ove Uredbe. Finansijske institucije će proveriti identifikacione podatke dokumentacije iz nezavisnog izvora kao što je precizirano u članu 19. Zakona o SPN/BPFT.
3. Finansijske institucije će obezbediti da lice koje deluje u ime drugog lica je ovlašćeno i vodi kopiju pruženog dokumenta za takvo ovlašćenje.
4. Za klijente koji su subjekti (pravna lica) kao što je utvrđeno u Zakonu o SPN/BPFT, finansijske institucije moraju preduzeti značajne mere kako bi otkrili vlasnike i strukturu kontrole subjekta. Finansijske institucije će identifikovati „donosiocce odluka i menadžment“ pravnog lica i konačno (fizičko lice) stvarne vlasnike koji, direktno ili indirektno, kontrolišu 25% ili više pravnog lica. Identifikujući stvarnog vlasnika/e, banke i finansijske institucije će odrediti putem svojih procedura za procenu rizika klijenata ako takav stvarni vlasnik (ci) ima veze sa statusom politički izložene ličnosti u skladu sa uslovima Zakona o SPN/BPFT. U takvim situacijama banke i druge finansijske institucije treba da sprovedu proširene mere za politički izložene ličnosti kao što se predviđa Zakonom o SPN/BPFT i ovom Uredbom.
5. Za potrebe ove Uredbe „lice će se smatrati kao direktan ili indirektan vršilac kontrole nad pravnim licem u nekoj od sledećih situacija:
  - 5.1. Kroz zadržavanje 25% ili više akcionarskog kapitala pravnog lica registrovanog na ime tog lica;
  - 5.2. Kroz zadržavanje 25% ili više prava glasa nad pravnim licem bez obzira od držanja akcija;

- 5.3. Kada, delujući u saradnji sa drugim licima, to lice vrši kontrolu kroz držanje od 25% ili više akcionarskog kapitala ili prava glasa;
- 5.4. Kroz držanje 25% ili više akcionarskog kapitala pravnog lica registrovanog na ime drugog pravnog lica koji je konačno u vlasništvu od tog lica;
- 5.5. Kroz držanje 25% ili više prava glasa pravnog lica od strane drugog pravnog lica koji je konačno u vlasništvu od tog lica.
6. Za subjekte koji su neprofitne organizacije/NVO, finansijske institucije će se osigurati da identifikuju strukturu kontrole i da shvate legitiman cilj organizacije, proveravajući njihov statut, osnivanje ili dokument poverenja.
7. Za ostale pravne sporazume kao što su trustovi, iznad identifikacije administratora, izvršioca i/ili direktora, finansijske institucije će identifikovati korisnike trusta od 25% ili više imovine, gde su korisnici bili određeni ili kada korisnici nisu bili određeni, klasifikacija lica u čijem interesu je postavljen ili deluje pravni sporazum. Za ostale vrste pravnih sporazuma finansijske institucije će identifikovati lica sa istom ili sličnom pozicijom.

Član 12.

Stvaranje profila klijenta

1. Finansijske institucije treba da prikupe informacije na kontinuiranoj osnovi, u vezi sa predviđenim ciljem i prirodu poslovnog odnosa. Dokumenta, podaci ili prikupljene informacije na osnovu procesa istraživanja o adekvatnoj brizi prema klijentu, držaće se do odgovarajućeg datuma i do preduzimanja periodičnih razmatranje postojećih podataka, uključujući podatke o transakcijama
2. Finansijske institucije treba da stvore i održe profil klijenta za svakog klijenta, sa dovoljnim detaljima koji bi omogućili banci ili finansijskoj instituciji da prate transakcije klijenta, da posvete odgovarajuću pažnju klijentu kada je to potrebno i da otkriju sumnjive transakcije/radnje kao što je predviđeno u Poglavlju III Zakona o SPN/BPFT i ovom Uredbom. Podaci i informacije uključeni u profil moraju biti u skladu sa nivoom rizika koji se očekuje od klijenta.
3. Profil klijenta će sadržati odgovarajuće informacije za normalno i razumljivo delovanje za različite vrste klijenata, uzimajući u obzir prirodu poslovanja klijenta, kao i potpuno razumevanje transakcija klijenta (uključujući prema potrebi izvor i legitimitet sredstava) i opšte odnose sa bankom ili finansijskom institucijom.

Član 13.

Praćenje poslovnih odnosa i transakcija

1. Finansijske institucije treba stalno da obrate pažnju na poslovne odnose i da razmotre izvršene transakcije tokom celokupnog toka odnosa, kako bi se osiguralo da su izvršene transakcije u skladu sa saznanjima finansijske institucije o klijentu i njihovom poslovanju i riziku, kao i da preduzmu pregled ili ažuriranje postojećih podataka kako bi se osiguralo da podaci o klijentima budu ažurirani i relevantni. U tu svrhu, pored zahteva iz člana 19. Zakona o SPN/BPFT, u okolnostima kada finansijske institucije to smatraju potrebnim, treba da se zatraži informaciju koja bi potvrdila izvor sredstava. Finansijske institucije moraju imati sistem za otkrivanje velikih

ili složenih transakcija koje su završene (okončane) izvan očekivanja (znanja) za tu vrstu klijenta.

2. Finansijske institucije moraju da obezbede da obim i učestalost sprovođenja mera iz stava 1. ovog člana budu u skladu sa dužnom pažnjom i procenom rizika i da budu prilagođene riziku od pranja novca i finansiranja terorizma kojima je finansijska institucija izložena tokom obavljanje određene poslovne aktivnosti ili transakcije, odnosno u okviru poslovnog odnosa sa klijentom.
3. Finansijske institucije treba da izvrše česta (intenzivna) praćenja za klijente sa visokim rizikom. Svaka finansijska institucija mora da odredi glavne pokazatelje za takve račune, uzimajući u obzor prošlost klijenta, zemlje od koje dolazi i izvore sredstava, vrstu obuhvaćenih transakcija i drugih faktora rizika kao što je utvrđeno Zakonom o SPN/BPFT i ovom Uredbom.
4. Strukturiranje kontinuiranog procesa praćenja računa, transakcija i identifikacije klijenata i informacije za njihov profil će biti predstavljeni prema sledećoj tabeli.

Kategorija rizika	Minimalna učestalost praćenja
3. Visoka	Transakcije: <i>Dnevne</i> Račun: <i>Mesečni</i> Informacija o klijentu: <i>Godišnja</i>
2. Srednja	Transakcije: <i>Nedeljne</i> Račun: <i>Šestomesečni</i> Informacija o klijentu: <i>Dvogodišnje</i>
1. Niska	Transakcije: <i>Mesečne</i> Račun: <i>Godišnji</i> Informacija o klijentu: <i>Trogodišnje</i>

5. Vremenska učestalost praćenja prema tabeli iz stava 4. ovog člana, neće se primeniti kada postoje sumnje o pranju novca ili finansiranju terorizma ili kada banka ili finansijska institucija identifikuje velike promene u transakcijama na osnovu profila rizika klijenta.

U situacijama kada finansijska institucija, u skladu sa Vodičem za faktore rizika PN/FT, smatra da je rizik od PN/FT nizak, za ugrožene grupe klijenata može primeniti pojednostavljene mere pregleda podataka . Pre primene ovih mera, finansijska institucija mora dokumentovati procenu niskog rizika na osnovu detaljne analize.

Član 14.

Elektronski transferi

U slučaju domaćih ili međunarodnih elektronskih transfera, finansijske institucije moraju da sprovedu mere definisane Zakonom o SPN/BPFT, ovom Uredbom i Uredbom o informacijama koje moraju da prate transfer sredstava.

Član 15.

Korespondentni odnosi

1. Član 22. Zakona o SPN/BPFT zahteva uspostavljanje obaveznih mera pored standardnih mera za proširenje adekvatne brige u bankarskim korespondentskim odnosima, koji predstavljaju veći rizik za banke. Banke će razvijati i primeniti politike i procedure u vezi sa korespondentskim bankama i koje se bave visokim rizicima u takvim odnosima.
2. Za potrebe ovog člana, korespondentsko bankarstvo se definiše kao sredstvo za pružanje bankarskih usluga od jedne banke (korespondentne) u drugu banku (respondentnu), koje mogu da obuhvate kredite, depozite, prikupljanje, kliring ili usluge plaćanja, kao i odnose između finansijske institucije i između finansijskih institucija gde se pružaju slične usluge, uključujući, ali ne ograničavajući se na one odnose uspostavljene za transakcije hartijama od vrednosti ili transfere sredstava.
3. Banke na Kosovu će delovati kao „respondentne banke“ kada one stvore odnose o prihvatanju bankarskih usluga od druge banke (korespondentna banka) ili kao „korespondentna banka“, kada one stvore odnose za pružanje bankarskih usluga drugoj banci (respondentna banka).
4. Finansijske institucije treba da sprovedu dužnu brigu i dužnu pažnju u vezi sa potencijalnim kontrolama korespondentske banke za SPN/BPFT i utvrde koliko su te kontrole adekvatne i efikasne i treba da dokumentuju odgovarajuće odgovornosti svake institucije za SPN/BPFT. Finansijske institucije ne bi trebalo da stupaju u poslovne odnose sa fiktivnim bankama, dok sa korespondentskim bankama iz zemalja koje predstavljaju visok rizik od pranja novca i finansiranja terorizma, banka treba da obezbedi da može primeniti pojačane mere za smanjenje takvih rizika, kao što se zahteva u članu 18. ove Uredbe.
5. Za procenu kontrola potencijalne respondentne banke protiv pranja novca i finansiranja terorizma na osnovu zahteva iz stava 3. ovog člana, banka mora da prikupi dovoljno informacija o potencijalnoj respondentskoj banci kako bi shvatila njihovo poslovanje i da bi utvrdila, od javnih informacija na raspolaganju, reputaciju institucije, kvalitet nadzora i ukoliko je ona bila predmet istrage o pranju novca ili o finansiranju terorizma ili regulatornih radnji. Banka uopšteno treba da stvori ili da nastavlja korespondentni odnos sa stranom respondentnom bankom, samo ukoliko je sigurna da jedan organ na efikasan način vrši nadzor nad respondentnom bankom. Posebno, banka ne treba da stvara ili nastavi korespondentni bankarski odnos sa bankom školjkom kao što je utvrđeno Zakonom o SPN/BPFT.
6. Posebnu pažnju treba obratiti kada respondentne banke dozvoljavaju direktnu upotrebu korespondentnog računa od treće strane kako bi poslovali u njihovo ime (plaćanje putem računa). Banka mora da se uveri da respondentna banka je izvršila proces adekvatne brige za one klijente koji imaju direktan pristup na račune respondentne banke i da je respondentna banka u stanju da obezbedi relevantne informacije za identifikaciju klijenata na zahtev korespondentne banke.
7. Finansijske institucije moraju razviti i sprovesti politike i procedure koje se odnose na kontinuirano praćenje aktivnosti koje se sprovode preko odgovarajućih računa. Finansijske institucije moraju dobiti odobrenje od višeg rukovodstva pre uspostavljanja novih korespondentskih odnosa i moraju primeniti pojačane mere dubinske analize predviđene stavom 4. člana 22. Zakona o SPN/BPFT.

Član 16.

Politički izložene ličnosti

1. Član 22. Zakona o SPN/BPFT i uputstva koja su izdata od strane FOJ-K zahtevaju sprovođenje razumnih mera od strane finansijskih institucija, radi utvrđivanja ukoliko su njihovi klijenti domaće ili strane politički izložene ličnosti. Finansijske institucije treba da se osiguraju da sprovedu odgovarajuće mere u sličnim situacijama, uključujući situaciju kada je jedan stvarni vlasnik identifikovan kao lice, koje ima status politički izložene ličnosti.
2. Kada se jedno lice identifikuje kao domaće ili strano politički identifikovano lice u slučaju uspostavljanja poslovnih odnosa, banke i ostale finansijske institucije će preduzeti mere koje su utvrđene u stavu 5.1 člana 22. Zakona o SPN/BPFT.
3. Finansijske institucije će sprovoditi mere dodatne adekvatne brige za kontinuirane odnose sa postojećim klijentom ili stvarnim vlasnikom koji je identifikovan kao politička izložena ličnost.
4. U preduzimanju razumnih mera radi saznanja porekla sredstava korišćenih u odnosu ili transakciji u skladu sa stavom 5. člana 22. Zakona o SPN/BPFT, finansijske institucije treba da se osiguraju da takve mere obuhvataju razmatranje izvora imovine i izvora sredstava klijenta.
5. Za potrebe stava 4. ovog člana, „izvor imovine“ se odnosi na imovinu koju klijent poseduje i koja je mogla da se akumulira tokom godina, dok „izvor sredstava“ se odnosi na sredstva koja će se primenjivati na prve i prateće transakcije, koje su preduzete od strane klijenta u njegovom statusu kao politički izložena ličnost.
6. Finansijske institucije treba da se osiguraju da „članovi uže porodice“ i „lica koja su poznata kao bliski saradnici“ domaće i strane političke izložene ličnosti budu predmet istih mera dodatne adekvatne brige.
7. Procedure i mere za određivanje o tome ko su politički izložene ličnosti mogu obuhvatiti, ne ograničavajući se na:
  - 7.1. traženje relevantnih informacija od strane potencijalnog klijenta iz stava 4. ovog člana;
  - 7.2. pretraživanje u zvaničnim domaćim i međunarodnim spiskovima;
  - 7.3. upućivanje na javno dostupne informacije; i
  - 7.4. pristup komercijalnim elektronskim bazama podataka potencijalnih politički izloženih lica.

Član 17.

Održavanje podataka i njihovo čuvanje

1. Finansijske institucije treba da čuvaju sve neophodne podatke transakcija, kako domaćih tako i međunarodnih, za najmanje pet (5) godina nakon završetka transakcije ili okončanja poslednje transakcije niza povezanih transakcija (ili duže ukoliko se to zahteva od strane FOJ-K, CBK ili drugog nadležnog organa u posebnim slučajevima). Ovaj zahtev se sprovodi bez obzira ukoliko je poslovni odnos nastavljan ili prekinut.
2. Podaci o transakcijama treba da budu dovoljni za dozvoljavanje rekonstrukcije pojedinačnih transakcija tako da pružaju, ukoliko je to potrebno, dokaze za praćenje kriminalne aktivnosti. Podaci sličnih aktivnosti uključuju:
  - 2.1. ime klijenta i stvarnog vlasnika, (i nosioca ovlašćenja, ako je primenljivo) njihove adrese ili

druge identifikacione informacije koje banka obično beleži;

2.2. prirodu (vrstu) i datum transakcije;

2.3. vrstu i iznos valute uključene u transakciju; i

2.4. vrstu i identifikacioni broj računa uključenih u transakciju.

3. Finansijske institucije treba da čuvaju sve neophodne podatke u vezi sa klijentom, stvarnim vlasnikom ili nosiocem ovlašćenja, datoteke (fajlove) računa i poslovnih prepiska za najmanje pet (5) godina nakon završetka poslovnih odnosa, ili u posebnim slučajevima za jedan duži period, ukoliko se to zahteva od strane FOJ-K, CBK ili drugog nadležnog organa. Podaci treba da identifikuju članove osoblja koji su obavili identifikaciju klijenta (i stvarnog vlasnika ukoliko je to primenjivo). Finansijske institucije će obezbediti zaštitne mere za zaštitu podataka od oštećenja ili radi sprečavanja neovlašćenog pristupa.
4. Finansijske institucije treba da čuvaju izveštaje nalaza analize velikih složenih transakcija i poslovnih odnosa, koje su predmet posebnog nadzora kao što je određeno članom 25. SPN/BPFT. Izveštaji nalaza će se čuvati minimum u periodu od pet (5) godina od završetka analize ili duže, ukoliko se to zahteva od strane FOJ-K ili CBK.
5. U odsustvu kontinuiranog poslovnog odnosa, finansijske institucije a posebno kancelarije za menjanje valuta i operateri transfera novca, čuvaće kopije identifikacije podataka i podatke transakcija za period od (5) godina nakon slučajne transakcije ili poslednje transakcije u nizu slučajnih povezanih transakcija.
6. Finansijske transakcije će staviti na raspolaganje, ukoliko se zahteva od strane FOJ-K, CBK i svakog drugog nadležnog organa, sve raspoložive podatke i informacije o jednom klijentu, stvarnom vlasniku ili nosiocu ovlašćenja i sve zahtevane podatke o transakciji, u potpunosti i u potpunom obliku, blagovremeno i razumljivo.
7. Ukoliko finansijske institucije imaju saznanja po pitanju podataka, koji se povezuju sa istragama koje su u toku, takve podatke treba čuvati sve dok se ne potvrdi od strane relevantne agencije za sprovođenje Zakona, da je slučaj zatvoren, ili ukoliko je prošao rok od 5 godina.
8. Elektronski podaci finansijskih institucija treba da se čuvaju u kopiji (backup) u elektronskoj formi i treba da budu na raspolaganje u čitljivom obliku za FOJ-K, CBK i nadležne organe prema važećem zakonodavstvu.
9. Prikupljanje, obrada, korišćenje i čuvanje ličnih podataka od strane banaka i finansijskih institucija se ograničava na to što je neophodno za svrhu delovanja u skladu sa zahtevima zakona o SPN/BPFT i lične podatke ne treba obraditi dalje u načinu koji nije prikladan sa ovim ciljem. Posebno, zabranjuje se dalja obrada ličnih podataka za komercijalne svrhe.

Član 18.

Adekvatna dodatna briga prema klijentu

1. U sprovođenju dodatne adekvatne brige, finansijske institucije moraju paziti da se ne upuštaju u nezakonitu diskriminaciju na osnovu rase, boje kože, vere ili nacionalnog porekla.
2. Nakon sprovođenja obaveznih dodatnih adekvatnih mera u skladu sa članom 14. i članom 15. ove Uredbe, finansijske institucije će, pored standardnih mera, vršiti i pojačanu adekvatnu brigu

prema klijentima, u skladu sa uslovima predviđenim ovom Uredbom u sledećim okolnostima, ali ne ograničavajući se na:

- 2.1. tokom uspostavljanja poslovnog odnosa sa jednim klijentom koji je trust ili drugo sredstvo (fond) za čuvanje sopstvenih sredstava i jednog nerezidentnog klijenta.
- 2.2. u bilo kojoj fazi procesa adekvatne brige prema klijentima, poslovnim odnosima ili transakcijama gde finansijske institucije su u skladu sa članom 7. ove Uredbe procenili da su ove kategorije od najvišeg rizika za pranje novce i finansiranje terorizma. U ovom procesu, finansijske institucije treba da čine napore za razmatranje izvora imovine, i izvora fondova klijenta;
- 2.3. u bilo kojoj fazi procesa adekvatne brige prema klijentima, poslovnim odnosima ili transakcijama gde finansijske institucije su u skladu sa članom 7. ove Uredbe procenili da su ove kategorije od najvišeg rizika za pranje novce i finansiranje terorizma. U ovom procesu, finansijske institucije treba da čine napore za razmatranje izvora imovine, i izvora fondova klijenta.
3. Finansijske institucije će sprovoditi dodatne mere u nadgledanju računa, transakcija i poslovnih odnosa i pokreću element rizika u takvim situacijama gde je kao rezultat sumnje za pranje novca ili finansiranje terorizma dostavljan izveštaj u FOJ-K.
4. Mere adekvatne dodatne brige prema klijentima, koje finansijske institucije mogu da primenjuju i obuhvataju, ali ne ograničavajući se na:
  - 4.1. dodatnu informaciju identifikacije i dokumentima za proveru identiteta klijenta i stvarnog vlasnika prema potrebi;
  - 4.2. dodatnu informaciju identifikacije i dokumentima za proveru identiteta klijenta i stvarnog vlasnika prema potrebi.
  - 4.3. dodatne informacije i pojašnjenja o izvoru sredstava i izvoru sredstava;
  - 4.4. pribavljanje i procena dodatnih informacija o nameravanoj prirodi poslovnog odnosa;
  - 4.5. bolje razumevanje razloga za nameravanu ili izvršenu transakciju dobijanjem dodatnih informacija;
  - 4.6. pojačano praćenje i kontrola poslovnih odnosa, transakcija i računa uključujući izvor sredstava;
  - 4.7. povećanje učestalosti ažuriranja informacija dostupnih za identifikaciju
  - 4.8. klijenta, nivo rizika i poslovni profil;
  - 4.9. povećanje periodičnog izveštavanja višem rukovodstvu.
5. Za nevladine organizacije osnovane u skladu sa Zakonom o slobodi udruživanja u nevladine organizacije na Kosovu, subjekti koji izveštavaju u cilju identifikacije i verifikacije stvarnog vlasnika će primeniti mere dužne pažnje da identifikuju upravljačku strukturu NVO, predsedavajući skupštine članova udruženja (ili članova posredničkog tela kada je to potrebno), članova upravnog odbora fondacija i instituta, kao i višeg rukovodioca za tri organizaciona oblika osnivanja NVO-a.
6. Za subjekte koji su nevladine organizacije/neprofitabilne, na osnovu procenjivanja rizika,

finansijske institucije mogu da primenjuju i uključuju ove mere adekvatne dodatne brige prema klijentima, ali ne ograničavajući se na:

- 6.1. identifikaciju osnivača preko zvaničnih dokumenata;
- 6.2. identifikaciju upravne strukture, upravnog odbora i izvršnih vlasti
- 6.3. identifikaciju upravne strukture, upravnog odbora i izvršnih vlasti;
- 6.4. Godišnji izveštaji finansijskih aktivnosti, realizovanih i planiranih projekata;

Član 19.

Identifikacija i izveštavanje sumnjivih radnji i aktivnosti

1. Nekoliko vrste transakcija treba da signaliziraju finansijske institucije o mogućnosti, da klijent obavlja sumnjive radnje i aktivnosti. One mogu da obuhvataju transakcije koje nemaju jasan ekonomski, zakonski ili komercijalni cilj, ili koje obuhvataju velike količine kretanja monetarnih sredstava, koja nisu u skladu sa normalnim i očekivanim transakcijama klijenta u skladu sa profilom rizika i poslovanja za tog klijenta. Visok promet na računu, koji nije u skladu sa količinom sredstava koja se obično drže na računu, mogu ukazati na to da se fondovi čiste. Specifični primeri sumnjivih bankarskih aktivnosti mogu biti veoma korisni za finansijske institucije i treba da budu obuhvaćeni u aktivnostima obučavanja. Sumnjiv akt ili transakcija će uvek biti aktivnost koja je u suprotnosti sa saznanjima aktivnostima pravnog poslovanja ili ličnih aktivnosti klijenta ili sa normalnim poslovanjem klijenta za tu vrstu finansijskog proizvoda.
2. Pitanja koja jedna banka ili druga finansijska institucija treba da uzima u obzir kada se definiše da li jedna radnja ili transakcija može biti sumnjiva, su:
  - 2.1. Da li je visina transakcije u skladu sa normalnim aktivnostima klijenta?
  - 2.2. Da li je transakcija racionalna u kontekstu aktivnosti poslovanja ili ličnih aktivnosti klijenta?
  - 2.3. Da li je izmenjen model realizovanih transakcija od strane klijenta?
  - 2.4. Kada je transakcija međunarodne prirode, da li klijent ima neki vidljiv razlog za obavljanje poslovanja sa drugom uključenom zemljom?
3. Finansijske institucije treba da uzimaju u obzir da činjenica da jedan klijent pokazuje sklonost za obavljanje transakcije gotovine ispod granica vrednosti od 10,000 evra, može se pretpostaviti da ima za cilj izbegavanje izveštavanja i kao takav stvara ili doprinosi sumnji o transakciji. Finansijske institucije treba da uzimaju u obzir da višestruke transakcije koje su obavljane u gotovini ili na ime lica ili entiteta koji izgleda da su povezane i da je ukupan iznos 10,000 evra ili više, tokom određenog vremenskog perioda stvara ili doprinosi sumnjama u vezi sa transakcijama.
4. Finansijske institucije treba da pružaju dovoljno uputstava i obuka za osoblje radi omogućavanja njima da prepoznaju sumnjive radnje i transakcije. One treba da se osiguraju da svi radnici znaju kojoj osobi treba da izveštavaju u finansijskoj instituciji o sumnjama i da ima jasnu liniju izveštavanja, gde će se ove sumnje proslediti u funkciji za SPN/BPFT. Linija izveštavanja između lica koji je pokrenuo sumnju i funkcije za SPN/BPFT treba da bude što kraća.
5. Funkcija usaglašenosti za SPN/BPFT treba da potvrdi uzimanje izveštaja od strane člana osoblja i istovremeno da pruža uputstvo i da podseti o obavezama da ne preduzmu neku radnju koja može da škodi istragama, tj. upozoravanje o sumnji koja je objašnjena prema članu 26. Zakona o

SPN/BPFT i kao što se zahteva u stavu 12. ovog član.

6. Kada funkcija o SPN/BPFT bude primila ovaj početni izveštaj, ona će kontrolisati i analizirati pitanje na osnovu unutrašnje informacije. Finansijske institucije treba da očuvaju podatke sličnih analiza i rezultata. Ukoliko, tokom razmatranja analiza i rezultata, banka ili finansijska institucija dođe do zaključka da pokušane radnje ili transakcije ili aktivnosti daju razumnu osnovu za sumnjanje na pranje novca ili kada se nalazi veza sa aktom ili transakcijom za finansiranje terorizma. Funkcija o SPN/BPFT će izveštavati pokušani akt ili transakciju odmah kod FOJ-K. Finansijske institucije će izveštavati kod FOJ-K situacije kada raspoloživa informacija pokazuje da je jedno lice ili entitet može da bude ili je bilo uključeno u pranju novca, radnji koja se povezuju u krivična dela i/ili finansiranju terorizma.
7. Svi unutrašnji zahtevi koji su stvoreni u vezi sa izveštajem i razlozima za odlučivanje da li će se predati izveštaj ili ne u FOJ-K, trebaju se dokumentovati. Registri sumnji koja su Svi unutrašnji zahtevi koji su stvoreni u vezi sa izveštajem i razlozima za odlučivanje da li će se predati izveštaj ili ne u FOJ-K, trebaju se dokumentovati. Registri sumnji koja su.
8. Na osnovu člana 26. Zakona o SPN/BPFT, finansijske institucije treba da izveštavaju kod FOJ sve sumnjive radnje ili transakcije unutar 24 časova od vremena kada su aktivnosti ili transakcije identifikovane kao sumnjive. Dovoljne informacije koje stvaraju razumnu sumnju za izveštavanje treba da se prikazuju i ukoliko se posebna radnja posumnja, to treba i da se prijavi. Kada finansijska institucija ima druge relevantne dokaze, koje se mogu staviti na raspolaganju, priroda ovog dokaza treba da se pokaže na jasan način kada se izveštava, bez zakašnjenja u FOJ-K.
9. Kada jedna finansijska institucija izveštava u skladu sa stavom 1.2 člana 26. Zakona o SPN/BPFT, ali nema sumnje da transakcija može da obuhvata pranje novca ili može da ima veze sa finansiranjem terorizma, one takođe prikazuju izveštaj sumnjive transakcije sa tom transakcijom u FOJ-K u skladu sa stavom 6. ovog člana, šta pokazuje da se oba izveštaja odnose na istu transakciju, akt ili lice.
10. Ukoliko jedna finansijska institucija odluči da ne stupa u poslovni odnos zbog sumnje za pranje novca ili finansiranja terorizma, takvu odluku treba da izveštava odmah kod FOJ-K kao što je određeno Zakonom o SPN/BPFT.
11. Finansijske institucije će izveštavati kod FOJ-K svakog klijenta ili transakciju, na osnovu kojih oni imaju razloga da posumnjaju da mogu biti povezani sa finansiranjem terorizma ili pojedincima koji podržavaju terorizam. Treba obratiti pažnju na nadgledanje i održavanje ažurirane organizacione liste i pojedinaca u vezi sa teroristima ili terorizmom na osnovu informacije preuzete od strane FOJ-K ili drugih raspoloživih međunarodnih izvora. Pažnju treba posvetiti neprofitnim i humanitarnim organizacijama, posebno ukoliko aktivnosti nisu u skladu sa registrovanim delatnostima, ukoliko izvor finansiranja nije jasan, ili ukoliko slične organizacije primaju sredstva iz sumnjivih izvora.
12. Subjekti izveštavanja, direktori, zvaničnici, privremeni ili stalni radnici subjekta izveštavanja koji pripremaju ili prenose izveštaje u skladu sa zakonom, ne otkrivaju činjenice za izveštaj koji je dostavljen ili je u procesu za dostavljanje, ne osiguraju ovaj izveštaj, niti saopštavaju neki podatak koji je obuhvaćen u tom ili drugom izveštaju, čak i kada se jedna takva informacija priprema radi izveštavanja, ili kada istrage za pranje novca ili finansiranje terorizma su obavljena ili se mogu obaviti, nijednom licu ili subjektu, uključujući svako lice ili subjekat koji je uključen

u transakciji koji se obuhvata u izveštaju, osim FOJ-K, bez pismenog ovlašćenja od strane FOJ-K, javnog tužioca ili suda.

13. Odgovornost je svakog službenika ili radnika jedne banke ili druge finansijske institucije, koji je prvi pokrenuo sumnju o aktu ili transakciji ili licu koji je bio uključen ili ima veze sa pranjem novca ili finansiranjem terorizma radi osiguranja, da jedan takav unutrašnji izveštaj sumnjanja bude podnesen kod Rukovodioca funkcije za SPN/BPFT. Prema zakonu o SPN/BPFT, svaka vrsta pretnje za njihovo podsticanje, da se uzdrže od lažnog uspostavljanja ili izveštavanja ili da daju lažnu izjavu ili da ne uspeju da izjavljuju tačnu informaciju u FOJ-K, ili drugim istražnim agencijama ili sudskim organima, predstavlja kažnjivo delo na osnovu Zakona o SNP/BPFT. U takvim slučajevima, službenici izveštavanja ili radnici treba da izveštavaju odmah pitanje u skladu sa njihovim unutrašnjim linijama izveštavanja i procedure institucije.

Član 20.

Verifikacija, osposobljavanje i obučavanje osoblja

1. Finansijske institucije treba da upoznaju osoblje o njihovim ličnim pravnim obavezama (zakonskim) i da ih obaveste, da će biti lično odgovorni ukoliko ne uspeju da izveštavaju informaciju u skladu sa politikama i unutrašnjim procedurama.
2. Finansijske institucije će sprovoditi opšte mere radi osiguranja da njihovi radnici, posebno osoblje koje ima kontakt sa klijentima ili izvršenjem transakcija i osoblje unutar funkcionisanja sa SPN/BPFT, nemaju kriminalnu prošlost ili nisu predmet kontinuiranog krivičnog gonjenja za finansijski kriminal, terorizam ili neki drugi ozbiljan zločin koji može da dovodi u pitanje njihovu verodostojnost.
3. Finansijske institucije će obezbediti redovno, najmanje jednom godišnje, obuke o SPN/BPFT za celokupno osoblje koji su u kontaktu sa klijentima ili izvršenjem transakcija. 4. Dokumentacija o strukturi programa obučavanja, njihovom sadržaju, imenima i potpisima učesnika treba da se čuva u dosijeu banke ili finansijske institucije najmanje pet (5) godine.

Član 21.

Uloga unutrašnje i spoljne revizije

1. Odeljenje za unutrašnju reviziju finansijskih institucija treba da vrši reviziju najmanje jednom godišnje kako bi se osiguralo da politike i procedure za SPN/BPFT su sprovedene u potpunosti i u skladu sa svim zahtevima zakona o SPN/BPFT i ove Uredbe.

Odeljenje za unutrašnju reviziju treba da izveštava svake godine kod Upravnog odbora i informiše menadžment finansijskih institucija o nalazima i procenama, uključujući usklađenu procenu obučavanja osoblja o pitanjima SPN/BPFT.

2. CBK može zahtevati da finansijske institucije angažuju njihove spoljašnje revizore radi procenjivanja i izveštavanja o kvalitetu mera za sprovođenje SPN/BPFT uključujući sprovođenje pravnih i regulatornih obaveza, sprovođenje politika i procedura, sistema unutrašnje kontrole i obavljanje unutrašnje revizije.

POGLAVLJE III

Član 22.

Nadzor od strane Centralne banke Republike Kosovo

1. CBK će nadgledati finansijske institucije u aspektu usaglašenosti sa obavezama prema Zakonu o SPN/BPFT i ove Uredbe.
2. CBK će nadgledati i kontrolisati finansijske institucije. U tom smislu, CBK će sprovesti ove nadzorne kompetencije o pravu stupanja, pravu za zahtevanje informacija i dokumentacije radi dobijanja neophodnih kopija i slični prava koja su obezbeđena prema Zakonu o SPN/BPFT i relevantnom zakonodavstvu za finansijske institucije.

Član 23.

Korektivne mere

Povrede odredbi Zakona o SPN/BPFT i ove Odredbe će biti predmet korektivnih i kaznenih mera kao što je određeno Zakonom o SPN/BPFT, Zakonom o centralnoj banci i relevantnom zakonodavstvu za finansijske institucije.

Član 24.

Stavljanje van snage

Stupanjem na snagu ove uredbe, stavlja se van snage Uredba o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, usvojena od strane Odbora Centralne banke dana 30. januara 2020. godine, kao i sve druge odredbe koje mogu biti u suprotnosti sa ovom Uredbom.

Član 25.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu 1. avgusta 2024. godine.

Bashkim Nurboja
Predsednik Odbora Centralne Banke Republike Kosovo